

venlige Standpunkt. Jeg skal i saa Henseende nævne et Medlem af dette Ting, nemlig det ærede Medlem for Fredensborg (S. Hage), og af det andet Ting skal jeg nævne Grev Frijs og Breinholt. Der var altsaa Mænd inden for Højre, som opretholdt deres Frihandelsstandpunkt, men Regelen var det, som sagt ikke.

Formanden (Sofus Høgsbro): Jeg maa dog gøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at vi pleje ikke at nævne Navne paa Medlemmer af det andet Ting. Dette er en gammel Vedtægt.

Reergaard: Men medens altsaa Forholdene udviklede sig saaledes, kan man sige, at ude i Landet blev den bevidste frihandelsvenlige Strømning snarere stærkere end svagere, og i saa Henseende spillede den Bevægelse, som det nuværende ærede Medlem for Slagelse (Røedt) rejste, jo en overordentlig Rolle, idet det lykkes det ærede Medlem ved sin enestaaende Shærdighed og ved sin overordentlig bethdelige Evne til, at lægge Sagen klart og forstaaeligt frem for alle at styrke meget betydeligt denne Stemning ude i Landet og ikke blot at styrke den hos politiske Meningsfæller, men ogsaa at faa mange med af Højre, hvis Politik jo ellers, som sagt, den Gang jo nærmest gik i protektionistisk Retning. Men Kløften udvidedes, som sagt, fra Mar til Mar, og Protektionisterne fandt et Rygstød dert, at efter den Bismarckske Toldreform i 1879 udviklede Protektionismen sig mere og mere overalt i Europa. Jeg skal ikke her komme ind paa, hvilken Indflydelse den stærkt protektionistiske Strømning har haft paa Udviklingen af de økonomiske Forhold rundt omkring, thi det vilde føre alt for vidt at komme ind herpaa. Jeg skal kun gøre den Bemærkning, at naar man fra Toldbemyttelsens Venners Side mener med saa overordentlig Styrke at kunne gøre gældende, at Strømmen ude i Europa er en og den samme, altid bevæger sig i samme Retning, nemlig henimod en stærkere og stærkere Toldbemyttelse, have de ikke Ret. Det er et Indhugsargument fra den Side at sige: Skulle vi da være klogere end alle andre Mennesker og skulle, medens alle andre lufte, vi da mere og mere blive hængende fast i forudfattede, ensidige Frihandels teorier? Og dette Argument har mødt aabent Dre hos mange flere, end det egentlig burde. Der kan jo vel i ydre Forstand synes at være noget ret bestikkende ved dette Argument. Der er jo en naturlig Tilbøjelighed til, naar man faar en paa Dret, saa at give en igen, og mange Mennesker

raesonnere som saa: Naar Sverige og i det hele de Lande, hvortil vi eksportere, lufte for os, skulle vi saa lade deres Varer strømme ind til os? Hvorfor skulle vi saa ikke slaa igen og stoppe op for Udførsel af deres Varer? Det er imidlertid fuldstændig forkert at stille Spørgsmaalet saaledes. Spørgsmaalet bør udelukkende stilles saaledes: Hvad have vi selv Fordel af? — ikke: Hvad gør de andre mest Skade? Det er nemlig en ringe Tilfredsstillelse for mig at give en anden en Lussing, naar denne Lussing med forstærket Kraft rammer mig selv igen. Men man har, som sagt, slet ikke Ret i at sige, at Strømmen ude i Europa stadig er denne, og at den stærkere og stærkere gaar i beskyttelsesvenlig Retning. Der er ogsaa Tegni i modsat Retning, og der er endogsaa et, som er af stor og indgribende Betydning, nemlig det, som er givet i Tyskland ved de saakaldte Capriviske Handelsstraktater af 1890—91. Thi hvad var det, der skete derved i Tyskland? Intet andet, end at man havde spændt Buen for højt. Man var kommen op til en Toldbemyttelse, navnlig paa de umiddelbare Livsfornödenheder, som var utaalelig og følte ikke at kunne bæres længere. Man vilde da vel ikke ligefrem slaa om og gennem en Toldreform formindste Beskyttelsesfaktorerne, navnlig da dette var vanskeligt at gennemføre paa Grund af Modstand fra de interesseredes Side, men Regeringen gjorde det samme ad traktatmæssig Vej og fik Tysklands Lovgivningsmagts Samtykke dertil. Men hvilken nu end Vejen og Formen var, er intet visjere, end at de Capriviske Handelsstraktater af 1890—91 og Anerkendelsen af dem fra Tysklands Rigsdags Side netop bethder en Anerkendelse fra det Lands Side, som var gaaet i Spidsen i protektionistisk Retning af, at man var gaaet for vidt, og at man maatte se at hjælpe sig ved delvis at vende tilbage til den gamle Vej. Jeg indrømmer, at man ikke har gjort dette konsekvent, og at Kampen langt fra er udkæmpet i Tyskland, og jeg indrømmer, at den protektionistiske Stemning stadig virker i Tyskland og maaste kan komme oven paa endnu, men der er Eksempler, der vise, at der ogsaa andre Steder gør sig en modsat Strømning gældende, saaledes i Amerika Gorman-Tarifens Vedtagelse i 1894. Dette var et Skridt tilbage i Retning af frihandelsvenlig Politikk, om man end kan sige, at det var mere finansielle, toldpolitiske Betragtninger, der gjordes gældende, thi sikkerlig have ogsaa rent toldpolitiske Betragtninger her været af væsentlig Betydning.

Medens altsaa Modstrætningerne her hjemme have stærket sig, har man ogsaa med